

YTRING

Telefon 77 62 35 52 - E-post: leser@nordlys.no

- Debattinnlegg skal normalt være signert med navn. Innsender må alltid oppgi fullt navn og adresse til redaksjonen, samt telefonnummer og eventuell e-postadresse.
- Maksimallengde på innlegg er 5000 tegn inkl. mellomrom. Legg gjerne ved portrettfoto.
- Skriv kort. Det øker sjansen for

- å få innlegget på trykk. Lange innlegg som har stått på trykk i andre aviser, blir ikke prioritert.
- Vi forbeholder oss retten til å forkorte og redigere innlegg, samt å lagre og utgi innlegg i elektronisk form.
- Innlegg honoreres ikke, og tilsendte manuskripter blir normalt ikke returnert.

« Vår statsminister og regjering har for det meste overlatt styringa av norsk klimapolitikk til Statoil, kapitalen og egoismen. Regjeringa må snarest snu det døve øret til Flåthen og LOs miljøfiendtlige utspill om utslipp av klimagasser.

Klima og miljø – alle har ansvar

Av Hans Prestbakmo, Målselv

Det store flertall av klimaforskere og forskere fra ulike felt innen natur- og miljøvern er enige om at miljøet og livet på jorda er truet på grunn av menneskenes måte å utnytte jorda og ressursene her på:

■ De siste 200 år har innholdet av klimagassen CO₂ i atmosfæren økt fra 280 ppm (parts pr. million) til 387 ppm i dag. Dette skyldes i stor grad at vi brenner opp restene av fortidas dyre- og planteliv som har ligget lagret i jordskorpa i millioner av år.

■ Antall mennesker på jorda er i dag langt høyere enn naturgrunnlaget tilsier. For 1000 år siden var det cirka 300 millioner mennesker på jorda, og det gikk 700 år før folketallet var fordoblet til 600 millioner. Neste fordobling tok 150 år. Siste fordobling tok bare 40 år. Innen utgangen av året kan vi ha passert sju milliarder.

Utslipp av klimagasser har økt i takt med industrialiseringa, den teknologiske utviklinga, militariseringa og overforbruket i den rike verden. Temperaturen på jorda har økt i takt med utslippene av klimagasser og medført nedsmelting av breer og stigende havnivå. Økt temperatur og stigende hav går hardest ut over den fattige verden.

KLIMA: I 2007 presenterte LO-leder Roar Flåthen organisasjonens klimastrategiske plan. Artikkelforfatterens skepsis til LOs klimapolitikk har økt betraktelig etter at LO-lederen nå ønsker å fire på utslippskravene.

Foto: Terje Pedersen, ANB

Rovdrift

Vår rovdraft på naturen fører til at arter i dag dør ut nærmere tusen ganger raskere enn den naturlige evolusjon tilsier.

Atmosfæren og miljøet på jorda er skapt og utviklet av livet, de levende organismene, gjennom millioner av år og har flere ganger vært i ferd med å bukke under. For rundt 260 millioner år siden da dinosaurerne forsvant, gikk rundt 95 prosent av livet på jorda ut. Også for 55 millioner år siden gikk det meste ut.

Gjennom menneskenes historie har også mange kulturer og samfunn bukket under på grunn av rovdraft på naturgrunnlaget. I dag er alle kulturer og mennesker i «samme båt» som vi fyller mer og mer slik at den

er i ferd med å synke.

I dag står vi ved en skilleveg:

■ Vi kan følge dagens veg med fortsatt økonomisk vekst og rovdraft på naturen og miljøet basert på økende uttak av fossilt brensel som energikilde. En veg som betyr økende utslipp av klimagasser og et havnivå som er mellom 60 cm og 1,5 meter høyere enn i dag ved slutten av dette århundre. Varmere klima kan føre til at store mengder klimagass (særlig metan som er 25 ganger mer effektiv som klimagass enn CO₂) som i dag ligger lagret i permafrosten, slippes ut og gjøre at temperaturen kan passere et vippepunkt og løper løpsk med ukjente følger.

■ Vi kan legge om kursen ved å fase ut bruken av fossil energi og i større

grad ta i bruk fornybare energikilder. Den rike verden kan stanse den økonomiske veksten, kutte sitt overforbruk av ressurser og arbeide for utjamning mellom den fattige og den rike verden. På sikt må antall mennesker på kloden reduseres til rundt to milliarder for å oppnå ei bærekraftig jord, meiner mange forskere.

Dette er spørsmål som politikerne verden globalt, på landsbasis eller lokalt vil/tør ta opp. De drøfter klima, kvoter, utslipp, lagring av klimagasser, teknologi og hvordan vi skal klare å forbruke mer luksus og unødvendige ting, men går utenom de sentrale spørsmål; klodens og menneskenes framtid.

Mange trur at ny teknologi og ef-

fektivisering av industri og næringsliv m.m. skal redusere energibruken, utslippene av klimagasser og få ned ressursbruken, men det holder ikke. I dag fører dette bare til volumvekst og økt forbruk. Den lille elektriske bilen vi skaffer oss, kommer bare i tillegg til de andre vi har som blir større.

Brev til statsministeren

Den verdenskjente, amerikanske klimaforskeren James Hansen har skrevet brev til statsminister Jens Stoltenberg og pekt på at veien videre framover fortsatt er farbar, men det betinger at kursen legges om. Her trekker han blant annet fram norsk klimapolitikk og nevner Statoils tjæresandprosjekt i Canada

som et grelt eksempel på manglende politisk styring av klimapolitikken fra Stoltenberg og regjeringa.

Manglende styring av klimapolitikken gjør at norske utslipp av klimagasser satte rekord i 2010 og at regjeringa er i ferd med å gå fra klimaforliket på Stortinget og målet om 30 prosent reduksjon av klimagassutslippene innen 2020. Forutsetningen for å kunne stabilisere klimaet er at kull fases ut innen 2030, og at tjæresand forblir under jorda, hevder James Hansen i brevet. En annen forutsetning for at dette skal kunne skje er at politikerne handler i stedet for å bløffe slik vår regjering gjør.

Her kan legges til at det også er nødvendig med sterk nedtrapping av olje- og gassutvinning både i Norge og ellers rundt i verden.

Til slutt i brevet ber forskeren statsminister Stoltenberg vise lederskap på vegne av kommende generasjoner.

Hvorfor ikke løfte blikket?

Hjelpelause politikere hører ikke forskernes enstemmige råd om å legge om kursen til våre barn, barnebarn og det framtidige livet på kloden. Hvorfor løfter de ikke blikket og ser verden slik den er?

Vår statsminister og regjering har for det meste overlatt styringa av norsk klimapolitikk til Statoil, kapitalen og egoismen. Regjeringa må snarest ta styringa av klimapolitikken og snu det døve øret til Flåthen og LOs miljøfiendtlige utspill om utslipp av klimagasser. Her er det behov for handlekraft.

Ser vi på lokalpolitikkerne, er de, med få unntak, bare opptatt av vekst og økt folketall. Hvor mange kommuner har for eksempel utarbeidet kommunale klimaplaner?

Det vitner om direkte uansvarlighet overfor våre etterkommere når for eksempel ordføreren i Målselv ønsker å øke folketallet i kommunen med rundt 20 prosent i kommende valgperiode. Når skal vi lære oss å tenke globalt og handle lokalt?

Det pengeløse samfunn

Av Roy Odd Schøyen, reiselivssjef Vesterålen reiseliv

Det arbeides hardt med å få turister til Nord-Norge. Landsdelen har attraksjonskraft, og vi registrerer en økt tilstrømning av turister. Men, det skal ikke være enkelt å reise som utenlandsk turist i Nord-Norge.

Samtidig med at de lokale bankene tidligere i år ble gjort pengeløse, er det skapt et stort problem for tilreisende som har behov for å veksle valuta til norske kroner. Ek-

sempelvis er det ifølge våre opplysninger ingen banker verken i Lofoten eller Vesterålen som tar imot euro eller annen valuta. Nærmeste bank som veksler valuta ligger enten i Tromsø eller Bodø. Mangel på vekslingsmulighet gjør det dessuten komplisert for næringslivet å ta imot utenlandsk valuta.

I Oslo finnes det banker og selskaper som tjener godt på å kjøpe og selge valuta. I Nord-Norge derimot er tilbudet så godt som ikke eksisterende. Det kan virke som om myndighetene har lukket øynene

når de ikke har sørget for å regulere bankvesenet bedre i forhold til et viktig tjenestetilbud som valutaveksling.

Det er flere spørsmål som dukker opp i en sak som dette. Skyldes det manglende tjenestetilbudet sentralisering av bankvesenet? Er det finansvesenet i Oslo som har skylden? Er det villet politikk at all omsetning av valuta i landsdelen skal skje i enten Tromsø eller Bodø? Føler ikke bankene i Nord-Norge noe ansvar? Kan noen ansvarlige svare på hvorfor det er umulig å få

vekslet valuta i regioner med stor turisttrafikk?

Hvor mye taper næringslivet i landsdelen på at det er vanskelig for turistene å kunne betale med kurant valuta og få vekslet til norske kroner? Er dette spørsmål som opptar politikerne, hvis de da er klar over forholdet?

Når i tillegg en del utlendinger har bankkort som ikke godtas av norske banker og minibanker, opplever vi at publikum får store problemer.

Det pengeløse samfunnet har

sikkert mange fordeler, men i forhold til reiseliv har det skapt et problem som må tas på alvor. Norske kroner er greit for oss som bor her, men er mindre greit for mange av våre utenlandske gjester.

Kanskje får vi sette opp varselsskilt på Gardermoen eller på fergekaia i Bodø om at valutaveksling må foretas før man reiser videre nordover?

Og helt til slutt. Ønsker vi i det hele tatt turister til landsdelen når turistene får problemer med å betale for seg?